

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลการใช้นิทานสอนใจที่มีต่อพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่ม
ตัวอย่างเดี่ยววัดก่อน-หลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีลักษณะการทดลอง ดังนี้
(ปรีชา เนาว่าเขียนผล 2550: 155-156)

O_1 X O_2

เมื่อ	O_1	แทน	คะแนนพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยก่อนทดลอง
	X	แทน	การจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจที่มีต่อ พฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย
	O_2	แทน	คะแนนพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม และเป็นเด็กที่มีความสามารถ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้นิทานสอนใจ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมสังคมทางบวกด้านพฤติกรรมกรเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแบ่งปัน และความรับผิดชอบ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเป็นแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 24 แผน

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยในแบบสังเกตจะมีพฤติกรรมสังคมทางบวก 3 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแบ่งปัน และความรับผิดชอบ จำนวน 9 ข้อ

4.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

4.2.1 แผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสังคมทางบวก และแนวการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานต่างๆ เพราะเด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่น จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย และนำมาใช้กำหนดนิยามศัพท์ของตัวแปรพฤติกรรมสังคมทางบวก

2) เลือกนิทานที่รวบรวมมาจากหนังสือนิทานที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือที่จำหน่ายในท้องตลาดที่พิมพ์เผยแพร่แล้ว ซึ่งมีเนื้อเรื่องมุ่งให้เด็กมีพฤติกรรมสังคมทางบวก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแบ่งปัน และความรับผิดชอบ

3) กำหนดแนวคิด จุดประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และการจัดกิจกรรมหลังการใช้นิทาน สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมสังคมทางบวกด้านพฤติกรรมกรเป็นผู้ นำ ผู้ตาม การแบ่งปัน และความรับผิดชอบ

4) เขียนแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวก จำนวน 24 แผน โดยใช้ดำเนินการทดลองในระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 วัน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ แนวคิด จุดประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และการจัดกิจกรรมหลังการใช้นิทาน สื่อการสอน และการประเมินผล เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมสังคมทางบวก

5) นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ สำหรับสอน 1 สัปดาห์ ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์ โดยดูความสอดคล้องของจุดประสงค์ กิจกรรม และความถูกต้องเหมาะสมด้านภาษา

6) ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวกจากข้อเสนอแนะของครูประจำชั้นที่ดูแลเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และจากผู้วิจัยทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจและสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม

7) นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ดูภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมที่จัดกับพฤติกรรมสังคมทางบวก และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ สื่ออุปกรณ์ และการประเมินผล ของแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจและปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยปรับปรุงการจัดกิจกรรมหลังการเล่านิทานให้มีความเหมาะสม

8) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ถ้าผลการพิจารณามีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ถือว่าไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไข ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.75 - 1.00 หลังการตรวจสอบปรากฏว่าแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสังคมทางบวกมีค่าเท่ากับ 0.95 ถือว่ามีความเหมาะสมสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

4.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยด้านการสังเกตพฤติกรรม การบันทึกพฤติกรรม

2) ศึกษารูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรมของ ฉัฐจิตต์ ลิมวนาทิพงษ์ (2542) ปัทมา สุภกานีต (2545) คะนิงนิจ ชิงชนะ (2547) จินตนา จันทรดา (2550) เพื่อนำมาเป็นแนวทางพัฒนาในการสร้างเกณฑ์การประเมิน โดยการสังเกตให้ครอบคลุมพฤติกรรมสังคมทางบวก ได้แก่ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแบ่งปัน และความรับผิดชอบ โดยสร้างแบบมาตราส่วนประเมินค่าสามระดับ กำหนดคะแนน ดังนี้

0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

1 หมายถึง แสดงพฤติกรรมสังคมทางบวกเมื่อมีผู้แนะนำ

2 หมายถึง แสดงพฤติกรรมสังคมทางบวกด้วยตนเอง

3) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยโดยผู้วิจัย สังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวก 3 พฤติกรรม ได้แก่ (1) การเป็นผู้นำ ผู้ตาม (2) การแบ่งปันและ (3) ความรับผิดชอบ ดังนั้น พฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน 3 พฤติกรรมจึงมีคะแนนเต็ม 18 คะแนนในการสังเกตพฤติกรรมใช้เวลาทั้งสิ้น 9 นาทีต่อเด็ก 1 คน

4) นำแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมสังคมทางบวกกับพฤติกรรมตัวชี้วัด สังเกตขณะทำกิจกรรมสร้างสรรค์โดยสังเกตเวลาประมาณ 09.30 – 10.30 น.

5) นำคู่มือและแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (คูภาคผนวก) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมสังคมทางบวกกับพฤติกรรมตัวชี้วัด จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ถ้าผลการพิจารณามีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ถือว่าไม่เหมาะสมต้องปรับปรุงแก้ไข ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.89 - 1.00 และหลังจากตรวจสอบพบว่า คู่มือและแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยมีค่า IOC เท่ากับ 0.97 ถือว่ามีความเหมาะสมสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง เป็นการศึกษากลุ่มเดียว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตกลุ่มตัวอย่างก่อน ระหว่าง และหลังการทดลอง ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ และสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยพร้อมบันทึกผลการสังเกต โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ก่อนการทดลอง (Pretest)

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลก่อนดำเนินการทดลองโดยสังเกตพฤติกรรมเด็ก คือ ช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ พร้อมบันทึกผลพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กเป็นรายบุคคล ซึ่งในการสังเกตจะสังเกตเด็กครั้งละจำนวน 4 คน เป็นเวลา 36 นาที โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และในแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกจะมีทั้งหมด 9 ข้อ แต่ละข้อจะใช้เวลาในการสังเกตพฤติกรรม 60 วินาที รวมเวลาสังเกตเด็กแต่ละคนใช้เวลาสังเกตคนละ 540 วินาที หรือประมาณ 9 นาที วิธีการสังเกต ผู้สังเกตจะบันทึกข้อมูลพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กแต่ละคนในช่วงเวลาที่สังเกตถ้าเด็กแสดงพฤติกรรมตามรายการในแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกให้ใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องพฤติกรรมที่เด็กแสดง ถ้าเด็กไม่แสดงพฤติกรรมตามรายการในแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกให้ใส่หมายเลข 0 ลงในช่องพฤติกรรมที่เด็กไม่แสดง และบันทึกพฤติกรรมสังคมทางบวกลงในแบบสังเกตทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรมนั้น ใช้เวลาสังเกต เป็นเวลา 1 สัปดาห์

5.2 ระหว่างการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยใช้แผนจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 9.00 – 9.30 น. รวม 24 ครั้ง พร้อมสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยได้สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยเพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสอนใจ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกชุดเดียวกับที่ใช้ในการสังเกตก่อนดำเนินการทดลอง และเวลาในการสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกจะสังเกตช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยวิธีการสังเกตจะใช้วิธีการเดียวกันกับการสังเกตก่อนดำเนินการทดลอง

5.3 หลังการทดลอง (Posttest)

เก็บข้อมูลหลังดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการสังเกตและแบบสังเกตชุดเดียวกันกับก่อนดำเนินการทดลอง พร้อมนำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมทั้งก่อนและหลังการทดลองไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

6.1 หากคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำผลคะแนนของแบบสังเกตพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย ที่ผู้เชี่ยวชาญให้มาวิเคราะห์หาค่า IOC

6.2 นำคะแนนพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง ระหว่าง และ หลังการทดลอง ไปวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 นำผลคะแนนค่าเฉลี่ยพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเกต ในระหว่างทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ที่วิเคราะห์ได้นำเสนอด้วยกราฟเพื่อดูการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กเป็นภาพรวม

6.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยทดสอบด้วยค่า t-test แบบ Dependent Sample t-test

6.5 วิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

7. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

7.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

7.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดประสบการณ์
การใช้นิทานสอนใจเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสังคมทางบวก
หรือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรม
สังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
พฤติกรรมสังคมทางบวก โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ 2550: 256-303)

7.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนเด็ก

7.2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ
2550: 273)

$$S.D = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

กำหนดให้ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนเด็กแต่ละคนยกกำลังสอง
n แทน จำนวนเด็ก

7.2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ค่า t-test แบบ Dependent Sample t-test (ล้วน สายยศ 2550: 256-303)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

กำหนดให้ t	แทน ค่าการทดสอบค่าที (t-test)
D	แทน ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
$\sum D$	แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
$\sum D^2$	แทน กำลังสองของผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
n	แทน จำนวนเด็ก

7.3 เกณฑ์ประเมินระดับพฤติกรรมสังคมทางบวกของเด็กปฐมวัย หาช่วงของระดับคะแนนได้ ดังนี้

$$\text{ช่วงของระดับคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับคะแนน}}$$

นำผลคะแนนที่ได้มาปรับช่วงระดับคะแนนให้เหมาะสม ดังนี้

คะแนน	ระดับพฤติกรรมสังคมทางบวก
15 - 18	ดีมาก
11 - 14	ดี
7 - 10	พอใช้
3 - 6	ควรปรับปรุง